

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 15. maja 2023. godine
Br. ref.:RK 2171/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KIO7/23

podnosilac

Musli Morina

Ocena ustavnosti

rešenja Rev.br.434/2022, od 24. novembra 2022. godine Vrhovnog suda Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija, i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Musli Morina, iz opštine Prizren (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost rešenja [Rev.br. 434/2022] Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud), kojim je odbačena kao nedozvoljena revizija podnosioca zahteva podneta protiv presude [Ac.nr.3834/2019] Apelacionog suda Kosova od 20. jula 2022. godine (u daljem tekstu: Apelacioni sud).
3. Podnosilac zahteva je presudu [Ac.nr.3834/2019] Apelacionog suda od 20. jula 2022. godine, primio 26. avgusta 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja, preko kojeg se navodi da su podnosiocu zahteva povređena osnovna prava i slobode zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) i članom 1 Protokola br. 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu EKLJP), kao i članom 24 Evropske socijalne povelje.

Pravni osnov

5. Zahtev se zasniva na stavovima 1. i 7., člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, na članovima 22. (Procesuiranje podneska) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i na pravilu 32. (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovník).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 13. januara 2023. godine, Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) je primio zahtev podnosioca zahteva koji je predao u pošti 11. januara 2023. godine.
7. Dana 18. januara 2023. godine, predsednica Suda, je odlukom [br. GJR. KSH07/23], imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatici i Safet Hoxha (članovi).
8. Dana 1. februara 2023. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji slučaja i kopiju zahteva dostavio Vrhovnom sudu.
9. Dana 12. aprila 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Iz spisa predmeta proizilazi da je 29. oktobra 2016. godine, podnosilac zahteva kao vozač vozila bio učesnik u saobraćajnoj nesreći, u kojoj je učestvovalo još četiri druga vozila. Iz spisa predmeta proizilazi da je prema izveštaju policije u vezi sa gorepomenutom nesrećom, nesreću izazvao podnosilac zahteva kao rezultat neprilagođavanja brzine kretanja sa dozvoljenom brzinom na putu. U toj saobraćajnoj nesreći, četiri lica su povređena.

11. Podnosilac zahteva je svoje vozilo osigurao u Osiguravajućoj kompaniji „Eurosig“ i iz spisa predmeta rezultira da je Osiguravajuća kompanija vansudskim nagodbama nadoknadila materijalnu i nematerijalnu štetu licima koja su bila povređena u toj nesreći.
12. Dana 26. novembra 2018. godine, Osnovni sud u Prizrenu je preko presude [P.nr.834/2017] podnosioca zahteva proglasio krivim za izvršenje krivičnog dela „ugrožavanje javnog saobraćaja“ iz stava 6. člana 378 Krivičnog zakonika Republike Kosovo (u daljem tekstu: KZRK) i osudio ga je uslovnom kaznom na 4 meseca zatvora, koja se neće izvršiti ukoliko u trajanju od godinu dana podnosilac zahteva ne izvrši drugo krivično delo.
13. Zatim je, neutvrđenog datuma, Osiguravajuća kompanija „Eurosig“ podnela tužbu Osnovnom sudu u Prizrenu (u daljem tekstu: Osnovni sud), protiv podnosioca zahteva, radi nadoknade materijalne i nematerijalne štete u iznosu od dve hiljade četiri stotine i osamdeset i pet (2,485.00) evra koja je naneta saobraćajnom nesrećom.
14. Dana 16. maja 2019. godine, Osnovni sud u Prizrenu je presudom [C.nr.2080/18] u potpunosti prihvatio kao osnovanu tužbu Osiguravajuće kompanije „Eurosig“ i obavezao je podnosioca zahteva da na ime nadoknade štete nanesene saobraćajnom nesrećom od 29. oktobra 2016. godine, plati Osiguravajućoj kompaniji „Eurosig“ iznos u visini od dve hiljade četiri stotine i osamdeset i pet (2,485.00) evra uz zakonsku kamatu od 8% godišnje, od dana podnošenja tužbe, do konačne isplate.
15. Dalje, u obrazloženju gore pomenute presude se dodaje da u skladu sa tačkom i) člana 14 i stavom 2 člana 211 Zakona br. 04/L-018 o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti, kao i ii), stavom 1, člana 136 Zakona br. 04/L-077 o obligacionim odnosima kao i da „*budući da postoji pravosnažna krivična presuda u ovoj pravno-parničnoj stvari*“, Osnovni sud u Prizrenu je došao do zaključka da je tužbeni zahtev Osiguravajuće kompanije „Eurosig“ osnovan. U gorepomenutoj presudi se dalje dodaje da je: „...*iz policijskog izveštaja dokazano da je vozač automobila koji je izazvao ovu nesreću, u trenutku njenog izazivanja, upravljao vozilom pod dejstvom alkohola (1.9 % promila) čime je u skladu sa Zakonom o obaveznom osiguranjem od autoodgovornosti, isti izgubio pokriće osiguranja.*“
16. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je podneo žalbu Apelacionom sudu protiv gorepomenute presude Osnovnog suda u Prizrenu, navodeći bitne povrede odredbi parničnog postupka i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.
17. Dana 20. jula 2022. godine, Apelacioni sud je presudom [A.C.nr.3834/2019] odbacio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu, potvrđujući prvostepenu presudu, i ocenjujući istu kao pravičnu i zakonitu.
18. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je podneo reviziju Vrhovnom sudu protiv gorepomenute presude Apelacionog suda, navodeći bitne povrede odredbi parničnog postupka i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešnog sprovođenja materijalnog prava.
19. Dana 24. novembra 2022. godine, Vrhovni sud je rešenjem [Rev.nr.434/2022] odbacio kao nedozvoljenu reviziju, ističući da na osnovu stava 2, člana 211 Zakona o parničnom postupku, da bi se podnela revizija u imovinsko-pravnim sporovima, koji se odnose na

novčane zahteve, vrednost spora mora biti tri hiljade (3000) evra, u konkretnom slučaju ovaj uslov nije ispunjen.

Navodi podnosioca zahteva

20. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi da su osporenim rešenjem podnosiocu zahteva povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, a u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) i članom 1 Protokola br. 1 EKLJP-a kao i članom 24 Evropske socijalne povelje.
21. Podnosilac zahteva pred sudom u početku navodi da su tokom krivičnog postupka koji je vođen protiv njega: „...*vršili pritisak na njega, upućujući me da priznam krivicu, jer ću proći bolje.*“ U vezi sa tim, podnosilac zahteva dalje navodi da je priznao krivicu bez svoje volje i: „...*zato što sam laik u oblasti pravde, mene su ubedili i priznao sam krivicu.*“
22. Podnosilac zahteva dodaje da nije znao da: „...*se nakon krivične presude stranka upućuje na građanski spor radi ostvarivanja imovinsko-pravnog zahteva*“, i kao rezultat svog neznanja on navodi da je prvostepeni sud povredio načelo upućivanja stranke koja nema saznanja – laika.
23. Podnosilac zahteva takođe navodi da ni Apelacioni ni Vrhovni sud nisu uzeli u obzir navode podnosioca zahteva.
24. Podnosilac zahteva od Suda traži da poništi sve odluke redovnih sudova, uključujući i presudu Osnovnog suda kojom je proglašen krivim.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 31

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. *Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*
3. *Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra daje isključivanje štampe i/ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu i/ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, i/ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.*

[...]

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6

(Pravo na pravično suđenje)

“ 1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama, ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se mora izreći javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, neophodno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.“

ZAKON br. 03/L-006 O PARNIČNOM POSTUPKU

Član 14.

U parničnom postupku, u pogledu postojanja krivičnog dela i krivične odgovornosti izvršioca, uzeći je sa pravosnažnom presudom krivičnog suda kojim je optuženi proglašen krivim.

VANREDNA PRAVNA SREDSTVA

REVIZIJA

Član 211

211.2 Revizija se ne dozvoljava u imovinsko pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na novčane zahteve, predaju stvari, ili ispunjavanjem neke druga polaganja, ukoliko vrednost predmeta spora u delu pobijenom presudom ne prelazi sumu od 3,000 €.

BROJ BR. 04/L-018 O OBAVEZnom OSIGURANJU OD AUTOODGOVORNOSTI

Član 14

Gubitak pokrivenosti osiguranja

1. Osiguranik gubi pokrivenost osiguranja ako:

[...]

1.3. motornim vozilom se upravlja po dejstvom alkohola iznad dozvoljenih granica, pod uticajem narkotičkih sredstava ili psihoaktivnih supstanci;

ZAKON BR. 04/L-077 O OBLIGACIONIM ODNOSIMA

ODGOVORNOST ZA MOTORNA VOZILA

Član 159

Odgovornost u slučaju udesa izazvanog motornim vozilom u pokretu

1. U slučaju udesa izazvanog motornim vozilom u pokretu koji je prouzrokovan isključivom krivicom jednog imaooca, primenjuju se pravila o odgovornosti po osnovu krivice.

NAKNADA MATERIJALNE ŠTETE

Član 169

Uspostavljanje ranijeg stanja i naknada u novcu

1. Odgovorno lice dužno je uspostaviti stanje koje je bilo pre nego što je šteta nastala.

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Sud prvo ocenjuje da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani zakonom i dalje predviđeni Poslovnikom o radu.
26. U tom smislu, Sud se prvo poziva na stavove 1 i 7 člana 113 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.“

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

27. Sud je dalje takođe razmotrio da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti, kako je propisano Zakonom. U vezi sa tim, sud se poziva na članove 47 (Individualni zahtevi), 48 (Tačnost podneska) i 49 (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47 (Individualni zahtevi)

„1. Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.“

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“

Član 48 [Tačnost podneska]

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

Član 49 [Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku [...].“

28. Dalje, Sud se poziva i na pravilo 30. [Računanje vremenskih rokova] i pravilo 39. [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika o radu:

Pravilo 30 [Računanje vremenskih rokova]

*Vremenski rok određen Ustavom, Zakonom ili Poslovnikom će se računati na sledeći način:
[...]*

(3) Kada je rok određen u mesecima, isti ističe na kraj istog kalendarskog dana u mesecu kada se desio taj događaj ili radnja od kada počinje računanje.

(6) Kada se u suprotnom rok završi u subotu, nedelju ili na dan službenog praznika, isti će se produžiti do isteka prvog sledećeg radnog dana.

Pravilo 39
[Kriterijum o prihvatljivosti]

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(c) ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva..“

29. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud prvo ističe da je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, koja osporava akt javnog organa, odnosno rešenje [Rev. 434/2022] Vrhovnog suda od 24. novembra 2022. godine, pošto je iskoristio sva pravna sredstva propisana zakonom.
30. Međutim, na osnovu člana 49. (Rokovi) Zakona, Sud nadalje treba da oceni: (i) koja je „poslednja odluka“ u smislu člana 113.7 Ustava, a u vezi sa tokom zakonskog roka od četiri (4) meseca iz člana 49. Zakona, odnosno „odluka delotvornog pravnog sredstva“; i (ii) da li je sadašnji zahtev predat u zakonskom roku od četiri (4) meseca, koji je propisan članom 49. Zakona i pravilom 39. (1) (c) Poslovnika o radu.
31. U tom smeru, Sud podseća da u skladu sa članom 49. (Rokovi) Zakona, zahtev mora da se podnese u roku od četiri (4) meseca. Rok od četiri (4) meseca počinje da teče od dana poslednje odluke u okviru procesa iskorišćavanja pravnih sredstava (vidi slučaj ESLJP-a, *Paul i Audrey Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, zahtev br. [46477/99](#), presuda od 4. marta 2002. godine). U tom smislu, Sud ističe da rok od 4 meseca počinje da teče od dana kada je odluka poslednjeg delotvornog pravnog sredstva predata podnosiocu zahteva. Ovaj zahtev je propisan tačkom (c) stava (1) pravila 39. (Kriterijum prihvatljivosti) Poslovnika o radu, koji određuje da se zahtev podnosi u roku od četiri (4) meseca od dana kada je odluka poslednjeg delotvornog pravnog sredstva predata podnosiocu zahteva.
32. Pravilo roka od četiri (4) meseca je autonomno i sprovodi se na činjenice svakog slučaja ponaosob, kako bi se obezbedilo efikasno uživanje prava na podnošenje žalbe.
33. Sud primećuje da je u okolnostima konkretnog slučaja, postupak protiv podnosioca zahteva koji je vođen pred redovnim sudovima u vezi sa meritumom slučaja, završen presudom [Ac.nr.3834/2019] Apelacionog suda od 20. jula 2022. godine. Nakon prijema ove poslednje, on je iskoristio pravno sredstvo reviziju, koja nije bila dozvoljena zakonom, jer se članom 211 Zakona o parničnom postupku propisuje da: „Revizija se ne dozvoljava u imovinsko pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na novčane zahteve, predaju stvari, ili ispunjavanjem neke druga polaganja, ukoliko vrednost predmeta spora u delu pobijenom presudom ne prelazi sumu od 3,000 €“.
34. S tim u vezi, Sud ističe da je rešenjem [Rev. 434/2022] od 24. novembra 2022. godine, Vrhovni sud, ovo poslednje zasnovao na članu 211 Zakona o parničnom postupku, i odbacio

je zahtev podnosioca zahteva kao nedozvoljen zbog vrednosti spora, ne tretirajući meritum slučaja podnosioca zahteva.

35. Dalje, Sud dodaje da u slučaju podnosioca zahteva, nakon prijema presude Apelacionog suda, njega ništa nije sprečavalo da se obrati Sudu. Međutim, on je iskoristio pravno sredstvo, kao što je revizija, sredstvo koje u slučaju podnosioca zahteva nije bilo predviđeno zakonom, uzimajući u obzir vrednost spora.
36. Shodno tome, na osnovu člana 49. Zakona i pravila 39. (1) (c) Poslovnika o radu, „*odluka poslednjeg delotvornog pravnog sredstva*“ je presuda [Ac.nr.3834/2019] Apelacionog suda od 20. jula 2022. godine, koja je i konačna. U ovom kontekstu, Sud dalje treba da oceni da li je podnosilac zahteva predao svoj zahtev Sudu u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 39. (1) (c) Poslovnika o radu.
37. Iz spisa predmeta Sud primećuje da je podnosilac zahteva, odluku poslednjeg delotvornog pravnog sredstva, prema gore navedenom utvrđenju Suda, primio 26. avgusta 2022. godine, a zahtev je Sudu predao 11. januara 2023. godine, što znači da je zahtev podnosioca zahteva predat van zakonski predviđenog roka.
38. Sud u tom kontekstu podseća da je cilj zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 39. (1) (c) Poslovnika o radu, da promoviše pravnu bezbednost, obezbeđujući da slučajevi koji imaju veze sa ustavnim pitanjima budu tretirani u razumnom periodu i da ranije odluke ne budu konstantno otvorene za osporavanje (vidi, između ostalog, i slučajeve Suda KI128/21, podnosilac *Shkelzen Mustafa*, rešenje o neprihvatljivosti, od 22. septembra 2021. godine, 40. pasus; i vidi takođe, između ostalog, slučaj ESLJP-a: *Kevin O'Loughlin i ostali, protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, zahtev br. [23274/04](#), odluka od 25. avgusta 2005. godine).
39. U zaključku, na osnovu gore obrazloženih razloga, Sud konstatuje da zahtev podnosioca zahteva nije podnet u zakonskom roku definisanog članom 49. Zakona i pravilom 39. (1) (c) Poslovnika o radu i shodno tome Sud ne može ispitati meritum slučaja, odnosno, da li su osporenim presudom [Ac.nr.3834/2019] Apelacionog suda od 20. jula 2022. godine, povređena osnovna prava i slobode podnosioca zahteva zagarantovana Ustavom.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. Zakona, kao i u skladu sa pravilom 39. (1) (c) Poslovnika o radu, dana 12. aprila 2023. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani